

โลกสดใส กายสุขสันต์

การออกแบบวาระสุดท้ายของตนเอง ไม่ใช่การมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เลือกวิธีการตาย หรือการหยั่งรู้ความตาย หากแต่เป็นการเลือกไว้ในวาระสุดท้ายของชีวิตนั้นเราอยากใช้เวลาที่เหลืออยู่แบบไหน Living Will เป็นทางเลือกของคำตอบข้อนี้

ศ.ดร.แสง บุญเฉลิมวิภาส คณะนิติศาสตร์และที่ปรึกษา ศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อธิบายไว้ในการอบรมหลักสูตร “อยู่อย่างมีความหมาย จากไปอย่างมีความสุข” ที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และบริษัทชีวามิตร ร่วมกันจัดขึ้น กล่าวว่า Living Will แปลความได้ทั้งเป็นพินัยกรรมชีวิต ความประสงค์ก่อนตาย หรือสิทธิการตาย มีหน้าที่เป็นเอกสารแสดงเจตนาล่วงหน้าเกี่ยวกับการเลือกวิธีการรักษาสุขภาพช่วงสุดท้าย และการตายดี (Advance Directive) ตาม พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 มาตรา 12 เพื่อทบทวนความต้องการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ เมื่อผู้ป่วยเข้าสู่ช่วงสุดท้ายของชีวิต และสื่อสารความต้องการให้ครอบครัวและทีมสุขภาพได้รับรู้ ที่ระบุไว้ว่า “บุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิตตน หรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วยได้”

“Living Will ไม่มีแบบฟอร์มที่ตายตัว ทุกคนเขียนขึ้นมาเอง หรือจะดาวน์โหลดจากสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) เว็บไซต์ www.thailivingwill.in.th กรอกข้อมูลเพิ่มเติมก็ได้เช่นกัน จะมีพยานเซ็นรับรองหรือไม่ได้ก็ได้ แต่สิ่งสำคัญที่ห้ามลืมคือระบุ วัน เดือน ปี ที่ทำเอกสารขึ้นมา” ตัวอย่างเนื้อหาหลัก ที่ควรมีอยู่ใน living will เช่น เลือกว่าจะกลับไปอยู่ที่บ้านแทนโรงพยาบาล เลือกที่จะหายใจด้วยตัวเอง แทนการใช้เครื่องช่วยหายใจ งดการให้อาหารและน้ำทางสายยาง หรือประสงค์

จะกลับไปเสียชีวิตที่บ้าน เป็นต้น เมื่อเขียนเสร็จก็ถ่ายสำเนาและเซ็นกำกับไว้ นำชุดที่ถ่ายสำเนาให้ฝ่ายเวชระเบียน ถ้าในกรณีที่ยังสบายดี ก็ให้พกเอกสารไว้ติดตัวไปตลอด เพราะหากเกิดเหตุฉุกเฉินจนอาจถึงวาระสุดท้าย ทีมเจ้าหน้าที่พยาบาลจะได้ทราบถึงเจตนาในการรักษาสุขภาพ

ในทางการแพทย์ รศ.นพ.ฉันทชาย สิทธิพันธุ์ รองคณบดี ฝ่ายวางแผนและพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อธิบายไว้น่าสนใจ

ค้ำใจ และ 5) หยุดการรักษาที่ไม่เกิดประโยชน์

สิ่งที่ไม่ควรทำ นั่นคือ 1) การรักษาเพื่อสนองความต้องการของญาติ 2) การให้ความหวังที่เกินจริง 3) การรักษาที่เป็นการยืดชีวิตออกไป 4) เกิดความไม่เข้าใจระหว่างญาติ/แพทย์ 5) การเจาะเลือดหรือการให้ยาที่ไม่จำเป็น และ 6) การรักษาที่ทำให้เกิดผลเสียกับผู้ป่วย

ด้าน “ท็อป-ดารณีนุช ปลสุตนาวิน”

Living will เลือกวาระสุดท้ายของชีวิตให้สุขภาพดี มีความสุข และจากไปอย่างสงบ

พว.สุริย์ ลิมกมล รศ.นพ.ฉันทชาย สิทธิพันธุ์ ศ.ดร.แสง บุญเฉลิมวิภาส ดารณีนุช ปลสุตนาวิน

ว่า การที่แพทย์ปฏิบัติตาม living will ของผู้ป่วยเป็นไปตามกฎหมายให้กระทำได้ แพทย์ใช้แนวคิดและหลักการของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง (Palliative Care) เป็นแนวทางในการดูแลที่ให้ความสำคัญเพื่อการบรรเทาความเจ็บปวดที่เกิดขึ้น ครอบคลุมการดูแลจิตใจทั้งของผู้ป่วยและญาติให้สามารถเผชิญหน้ากับเสี้ยววินาทีสุดท้ายของชีวิตอย่างปราศจากความกลัวและกังวลอย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่สำคัญคือเป็นการตัดสินใจเลือกตายโดยผู้ป่วยเอง

รศ.นพ.ฉันทชาย กล่าวในตอนท้ายว่าการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ควรเน้นดูแลชีวิตยอมรับการตายว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ ไม่เร่งและไม่ยืดความตาย สิ่งที่ควรทำในการดูแลผู้ป่วย คือ 1) ความต้องการของผู้ป่วย/คุณภาพชีวิตให้มี Physical Activity ได้นานที่สุด 2) ลดอาการเจ็บปวดทรมานทางกาย เช่น อาการปวด เหนื่อย หอบ 3) ดูแลญาติและผู้ดูแล 4) ดูแลจิตใจ ความเชื่อ สดสิ่งที่

ดารานักแสดง หนึ่งในผู้เข้าอบรม ร่วมแชร์ประสบการณ์ว่า ในฐานะของผู้ดูแลหรือญาติ ต้องหมั่นคอยสังเกตผู้ป่วย ต้องอาศัยความใส่ใจในสิ่งที่เขาต้องการ เพื่อที่จะได้ทำในสิ่งที่เขาปรารถนา ไม่ใช่ทำตามใจตัวเอง ก่อนอื่นต้องรู้ว่าพื้นฐานของผู้ป่วยเป็นอย่างไร ชอบหรือไม่ชอบอะไรเป็นพิเศษ พื้นฐานครอบครัวเป็นอย่างไร

สุดท้าย ท็อป-ดารณีนุช เล่าถึงท้ายไว้ว่า “โชคดีที่ครอบครัวเราเข้าใจเรื่องพวกนี้ ท็อปเคยคุยกับลูกว่า ถ้าอนาคตแม่เป็นอะไรไปแล้วหมดหนทางรักษา แม่ไม่ต้องการเจาะคอเพื่อใส่เครื่องช่วยหายใจนะลูก”

โดย ปานมณี